

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie Europese Zaken
cie.eu@tweedekamer.nl

Zoetermeer, 3 december 2018

Betreft: schriftelijke inbreng voor het Rondetafelgesprek Brexit d.d. 5 december 2018

Geachte leden van de Vaste Commissie Europese Zaken,

Namens de leden van de Redersvereniging voor de Zeevisserij (RVZ), VisNed en de Nederlandse Visserijbond (NVB) wil ik u graag bedanken voor de gelegenheid om dieper in te gaan op de mogelijke gevolgen van een no-deal scenario inzake Brexit voor de gehele visserijsector.

Allereerst zou ik onze dank willen uitspreken voor de niet aflatende steun die wij vanuit de Tweede Kamer, maar ook vanuit de Nederlandse regering, de afgelopen periode hebben mogen ervaren om een duidelijke link te bewerkstelligen tussen de door de EU gewenste bestaande toegang tot visgronden en quotaverdeling en de bredere economische en handelsrelatie in de context van een toekomstig handelsakkoord met het VK. Indien het VK instemt met zowel het uittredingsverdrag als de politieke verklaring is de basis gelegd om in ieder geval tot 1 januari 2021 in relatieve rust - omdat er in de transitieperiode ook op gebied van visserij niets verandert - te komen tot een toekomstig bilateraal handelsverdrag in samenhang met een bilateraal visserijakkoord.

Mocht inderdaad het Brits parlement alsook het Europees Parlement instemmen met de voorliggende teksten, wacht ons nog een zeer (in)spannende tijd waarin over de details van een bilateraal visserijakkoord zal worden onderhandeld in de periode vanaf april 2019 tot in ieder geval juli 2020. Hierbij blijft het onze insteek – samen met onze sectorcollega's binnen de European Fisheries Alliance (EUFa) – om te komen tot langjarige afspraken over duurzaam, gezamenlijk visserijbeheer, wederzijdse toegang tot elkaars wateren en dit alles met respectering van de historisch opgebouwde vangstrechten.

Unieke positie visserijsector

In geval het Britse parlement niet instemt, komt een no-deal scenario gevaarlijk dichtbij. Ook bij een no-deal scenario bevindt de visserijsector zich in een unieke positie, waarbij wij met name in deze brief aandacht vragen voor de onzekerheden c.q. risico's met betrekking tot de volgende aspecten:

1. Verantwoord beheer van gedeelde visbestanden en mariene ecosystemen:
Vis is een natuurlijk bron die alleen bij behoedzaam, op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd beheer en in nauwe samenwerking van en afstemming tussen alle partijen beschikbaar blijft voor menselijk gebruik. De visserijketen neemt daarmee een tamelijk unieke positie in t.o.v. andere economische sectoren. Indien beide partijen niet in staat zouden zijn om bij een no-deal-scenario deze diepe en veelzijdige samenwerking op alle onderdelen van duurzaam beheer (beheerdoelstellingen, dataverzameling & onderzoek, afstemmen van beheermaatregelen,

visserij controle) voort te zetten, zullen vrij snel de visbestanden het slachtoffer worden van zo'n gebrek aan samenwerking.

Er zijn (helaas) nogal wat voorbeelden te geven van visbestanden die onder druk zijn komen te staan door een gebrek aan samenwerking tussen kuststaten die visbestanden delen. En dit ondanks het feit dat al deze partijen de beide VN verdragen over visserijbeheer (UN Convention on the Law of the Sea en het 1995 Fish Stock Agreement on Straddling & Migratory Stocks) hebben ondertekend, die hen in feite verplichten deze samenwerking vorm te geven.

Het risico van gebrek aan samenwerking in een no-deal scenario wordt groter naarmate kuststaten meer visbestanden delen: de EU en het VK delen tezamen meer dan 100 visbestanden. Deze schaalgrootte is wereldwijd uniek.

2. Economisch effecten:

Bij een no-deal scenario komen ook de afspraken met betrekking tot een transitieperiode te vervallen. Per 30 maart 2019 00.00 uur kan derhalve een abrupt einde komen aan de toegang tot de Britse wateren voor vissersvaartuigen die onder de vlag van een EU-lidstaat actief zijn. Dit heeft direct grote economische repercussies voor de vissers zelf, maar uiteraard ook voor de aan de visserijsector gelieerde toeleverende, verwerkende en logistieke bedrijven en voor de lokale gemeenschappen waar de visserij een belangrijke bron van inkomsten vormt, zoals o.a. Urk, Texel, IJmuiden, Scheveningen, Katwijk, Goedereede/ Stellendam etc. En uiteraard ook voor de vloten van andere lidstaten die van oudsher actief zijn in Britse wateren en die voor een deel ook gelieerd zijn aan de Nederlandse value chain en logistieke keten.

Ook zullen de gevolgen voelbaar zijn voor de vissers die normaliter niet in Britse wateren actief zijn: elke beperking van toegang tot Britse wateren zal direct leiden tot verplaatsing van de in Britse wateren actieve EU-vissersvaartuigen naar EU-wateren. Dit leidt tot verdichtings- en verdringingseffecten in die wateren.

In dit verband is het belangrijk te vermelden dat verlies van visgronden en/of vangstrechten een blijvend verlies is. Er zijn geen alternatieve visgronden beschikbaar of alternatieve visbestanden die nog niet of nauwelijks geëxploiteerd zijn. Vragen met betrekking tot compensatie voor economisch verlies dienen zich daarmee direct aan.

3. Juridische aspect:

Indien door EU-vaartuigen zou worden gevestigd in Britse wateren zonder expliciete toestemming van de Britse autoriteiten moet dit worden beschouwd als overtreding van de EU regelgeving inzake IUU (Illegal, Unreported & Unregulated) visserij. De lidstaten dienen op basis van deze verordening op te treden tegen hun vissers die zondigen tegen deze IUU-regelgeving.

Voorts is voor de visserij door EU-vaartuigen in wateren van derde landen (wat het VK is vanaf 30 maart 2019 ingeval van een no-deal situatie) een EU-verordening van kracht (SMEFF verordening 2017/2403). Deze vereist dat EU-vissers een visvergunning aanvragen in het betreffende derde land om daar te mogen vissen. Deze aanvraag dient bovendien onderbouwd te zijn met informatie betreffende een reeks voorwaarden, onder meer op het gebied van duurzaam beheer. Nog afgezien van de politieke bereidheid van het VK om een dergelijke vergunning te verstrekken, zullen de Britse autoriteiten gewoonweg niet in staat zijn om vanaf 30 maart 2019 de te verwachten massale hoeveelheid aanvragen van EU-vissers te verwerken.

4. Veiligheid op zee:

Een abrupte, gedeeltelijke of zelfs full-stop beëindiging van visserijactiviteiten door EU-vaartuigen in Britse wateren, waarbij tevens een einde zou komen aan de gezamenlijke afspraken in het kader van de verdeling van de quota van de diverse bestanden (de bestaande verdeelsleutels ofwel relatieve stabiliteit) levert spanningen op zee op. Het recente incident tussen Franse en Engelse vissers in het kanaal bij de coquilles St. Jacques visserij, hoewel niet gerelateerd aan de Brexit, laat zien hoe snel de emoties kunnen oplopen. Ook andere ervaringen uit het verleden geven aan dat de emoties vanuit de visserij hoog op kunnen lopen wanneer plotselinge veranderingen in beleid zich voordoen.

Vissers ervaren het beperken van toegang tot hun gebruikelijke visgronden of het eenzijdig verhogen van quota door 'de andere partij' als vervreemding van hun verworven rechten.

5. Bestaande Nederlandse investeringen in de Britse visserijsector:

Nogal wat Nederlandse visserijbedrijven hebben jaren geleden geïnvesteerd in Britse visserij-ondernemingen. Vaak zijn deze ondernemingen rechtstreeks gelieerd aan de Nederlandse waarde- en logistiek keten. In geval van een no-deal situatie kan het zijn dat deze rechtstreekse link onder druk komt te staan door beperkende besluitvorming van de Britse regering met betrekking tot deze zogenaamde vlagschepen. Sowieso zal de import van de vangst van deze schepen in Nederland bemoeilijkt worden door grenscontroles en het opleggen van tarieven. Dit is een aspect dat vooral speelt bij de Nederlandse visserij.

Belang van transitieperiode

Wij zullen over bovenstaande aspecten nauw contact houden met de Nederlandse regering, de Europese Commissie en de overige lidstaten om ons zo goed mogelijk voor te bereiden in geval van een no-deal situatie. Daarbij zullen wij er bij de Europese Commissie op aandringen om zo snel als mogelijk te komen tot een bilaterale overeenkomst met het VK over een transitieperiode waarin de huidige afspraken behouden blijven (Acquis Communautaire) tot het moment waarop er een nieuwe visserijovereenkomst is gesloten, die feitelijk gelijk aan de transitieperiode zoals overeengekomen in het voorliggende uittredingsverdrag.

Enigszins geruststellend in dit verband is overigens wel de uitspraak van Michael Gove, Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA) op 17 oktober jl. in de Energy and Environment Sub-Committee van het House of Lords. In antwoord op een vraag over de quota toedeling aan de Britse visserijsector vanaf 30 maart 2019 bij een no-deal scenario, gaf Minister Gove aan dat *"The United Kingdom will honor the outcome of the 2018 December council, even in case of a no-deal scenario"*, hieraan toevoegend dat *"Quota allocation for UK vessels, and, for that matter access for EU vessels, will remain as has been negotiated in December 2018 right up until December 2019"*.

Hoewel natuurlijk te bezien valt in hoeverre de regering van het VK zich daadwerkelijk aan deze uitspraak zal houden, zien wij dit toch als een belangrijke, publieke uitspraak van de eerstverantwoordelijke Britse minister. Gezien de grote hoeveelheid gedeelde bestanden en de intensieve relatie tussen de EU en het VK op visserijgebied, zou het winnen van wat extra tijd door middel van een besluit tot een status quo voor geheel 2019 een verstandige optie zijn.

Namens de gehele Nederlandse visserijsector zal Gerard van Balsfoort bijgaande brief graag mondeling toelichten tijdens het rondetafelgesprek dat gepland staat voor woensdag 5 december aanstaande. Bijgaande brief zullen wij tevens delen met de collega woordvoerders visserij.

Voor een verdere inhoudelijke toelichting verwijzen wij graag naar eerdere brieven die wij aan uw Kamer hebben gestuurd ten behoeve van het Rondetafelgesprek op 1 februari 2017, 7 juni 2017 en 13 april 2018.

Met vriendelijke groet,

Redersvereniging voor de Zeevisserij (RVZ) /Pelagic Freezer-trawler Association (PFA)
Gerard van Balsfoort (Voorzitter)

VisNed, Pim Visser (Directeur)

Nederlandse Visserijbond, Johan Nooitgedagt (Voorzitter)